

การพัฒนากระบวนการบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

บุญรอด แสงสว่าง¹, จิตรลดา ชิวดอน², ชัยยุทธ ศิริสุทธิ³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ตามกรอบงานบริการของห้องสมุด 8 ด้าน คือ การบริการยืมหนังสือ สื่อวัสดุสารสนเทศ การบริการคืนหนังสือ สื่อวัสดุสารสนเทศ การบริการค้นคว้าและตอบคำถาม การบริการสืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การบริการให้อ่านและศึกษาค้นคว้าจากสื่อความรู้หรือทรัพยากรสารสนเทศโดยเสรี การบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด การบริการสมัครสมาชิกและทำบัตรสมาชิกห้องสมุด และการบริการสืบค้นหนังสือ สื่อวัสดุสารสนเทศ ตามกระบวนการพัฒนาระบบ SDLC 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาระบบ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การใช้ระบบ และการดูแลรักษาและการทบทวนระบบ โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พนักงานราชการ และพนักงานพิมพ์ดีด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ผู้ใช้บริการห้องสมุด 16 คน และวิทยากร 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินแบบสอบถาม และแบบสังเกต การตรวจสอบข้อมูลยึดหลักการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยการพรรณนา

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ทำให้ห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า มีระบบงานบริการที่มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการด้านการยืม การคืน การสืบค้น และการทำบัตรสมาชิกห้องสมุดที่สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับการพัฒนาระบบงานที่ห้องสมุดต้องดำเนินการจัดระบบงานให้สะดวก

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านครบุรีนครธรรมโฆสิตวิทยาการ อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดนครราชสีมา

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รวดเร็ว ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการบริการ และการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ถึงความจำเป็นและต้องการใช้ในการบริหารงานห้องสมุด โดยเฉพาะการจัดหาหนังสือ สื่อสารนิเทศ สื่อความรู้หรือวัสดุในห้องสมุดเพื่อนำมาสนับสนุนการบริการของห้องสมุดประชาชน ตามความต้องการผู้ใช้บริการและผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด การพัฒนาทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เกิดทักษะและความชำนาญในการใช้โปรแกรมระบบงานบริการห้องสมุด มีการประเมินผลที่สะดวก ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน ง่ายต่อการสืบค้นและเรียกใช้ได้ทันเวลา สามารถนำมาวิเคราะห์ ตัดสินใจพัฒนาคุณภาพการบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการประเมินสภาพการให้บริการของห้องสมุดประชาชน โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ใช้ระบบ เห็นว่าระบบงานบริการของห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขวาสี มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มมือการปฏิบัติงานบริการ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผู้ใช้บริการห้องสมุดมีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

โดยสรุป การพัฒนาระบบงานบริการของห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขวาสี โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ และกลยุทธ์ 2 ประการ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ตามกรอบการพัฒนาระบบทำให้งานบริการห้องสมุดเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน

คำสำคัญ : การพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชน, งานบริการห้องสมุด, ห้องสมุด, ห้องสมุดประชาชน.

บทนำ

ห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งสารสนเทศที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้บริการสารสนเทศแก่ชุมชนโดยไม่จำกัดเพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนาและระดับการศึกษาของผู้ใช้บริการ โดยไม่หวังผลตอบแทน เพราะถือว่าห้องสมุดประชาชนเกิดขึ้น จากการให้การสนับสนุนของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการบริจาคทรัพย์สินส่วนตัว เสียภาษีให้แก่รัฐบาล หรือการสนับสนุนกิจกรรมแก่องค์กรที่ห้องสมุดสังกัด เพราะห้องสมุดประชาชนมีทั้งสังกัดภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เอกชน สมาคม และองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งทุกประเภทล้วนแต่เป็นแหล่งสารสนเทศเพื่อการศึกษา ต่อเนื่องตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2545 : 25) มีหน้าที่ให้บริการความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนและท้องถิ่น ได้ขยายขอบเขตการให้บริการไปยังประชาชนทั่วไป ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 25 ระบุไว้ว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ทุกระดับ ให้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์

สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษา และ
 นันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ
 (สำนักบริหารงานการศึกษาเอกชน, 2547 : 1)

ห้องสมุดประชาชน ถือเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ที่สำคัญ และเป็นศูนย์รวมที่จะ
 สามารถพัฒนาประชาชนให้เป็นคนที่มีนิสัยรักการอ่าน มีความรู้กว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้าง
 สามารถรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตต่อไป ห้องสมุด
 จะต้องมีเอกสารสิ่งพิมพ์และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพไว้ให้บริการแก่ประชาชน
 ตลอดจนมีการบริการที่สะดวก รวดเร็ว เพื่อให้โอกาสแก่ประชาชนได้เลือกศึกษาค้นคว้าตาม
 ความถนัด ความสามารถ และความสนใจ โดยผู้ที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุดจะต้องได้รับความรู้
 จากการค้นคว้าอย่างเต็มที่ อันจะเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย และเป็นแหล่ง
 การเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงบทบาทของห้องสมุดประชาชนให้เป็น
 แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น เป็นการเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการให้บริการที่ประชาชนจะได้เรียนรู้
 มากที่สุด 3 ประการ คือ 1) การเป็นแหล่งการเรียนรู้ตามอัธยาศัย 2) การเป็นแหล่งการเรียนรู้
 ที่เชื่อมโยงการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ และ 3) การเป็นศูนย์ข้อมูลชุมชน
 (ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย, 2545 : 27-30)

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนอำเภอ
 บ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยการวิเคราะห์ระบบงานห้องสมุด พบสภาพปัจจุบันปัญหาที่ต้องการ
 เร่งพัฒนาระบบงานบริการของห้องสมุดประชาชน สภาพปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอ การจัดเก็บ
 ระบบหนังสือ สื่อ และวัสดุสารนิเทศไม่เป็นระบบ ปัญหาขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ปัญหาขาด
 บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการจัดระบบงานห้องสมุดประชาชน ซึ่งระบบงานห้องสมุดในปัจจุบัน
 ใช้ระบบที่ทำด้วยมือ (Manual) บันทึกทุกอย่างลงในสมุดหรือแฟ้มเอกสาร ทำให้เกิดความล่าช้า
 ในการทำงาน และเกิดผิดพลาดในเรื่องของข้อมูลบ่อยครั้ง อีกทั้งยังมีความยุ่งยากในการสืบค้น
 ข้อมูลต่างๆ อีกด้วย เพื่อให้บริการและระบบในการจัดเก็บข้อมูล หนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ วัสดุ
 สารนิเทศ ในการให้บริการของห้องสมุดเพื่อประโยชน์ในการเรียกใช้ข้อมูลและเพิ่มประสิทธิภาพ
 ในการทำงาน ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้เลือกกิจกรรมที่เป็นปัญหาที่สุดของงาน
 บริการ คืองานบริการยืมและคืนหนังสือ สื่อวัสดุสารนิเทศ งานบริการสืบค้นหนังสือ สื่อวัสดุ
 สารนิเทศ งานบริการสืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต งานบริการให้อ่านและศึกษาค้นคว้า
 จากสื่อความรู้หรือทรัพยากรสารนิเทศโดยเสรี งานบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด งานบริการ
 สมัครสมาชิกและทำบัตรสมาชิกห้องสมุด และบริการค้นคว้าและตอบคำถาม ดังนั้น ผู้ศึกษา
 ค้นคว้า ในฐานะผู้ทำหน้าที่งานห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ จึงมีความสนใจ
 ที่จะศึกษาและพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า ให้มีประสิทธิภาพ
 ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจและบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินงานการจัดบริการสื่อและ
 สารสนเทศ ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และได้รับประสบการณ์ ทั้งยังเป็นแนวทาง

ในการแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการบริการห้องสมุดประชาชนและผู้เกี่ยวข้องนำไปพัฒนา
ประกอบการวางแผนการปฏิบัติงานห้องสมุดต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขวาสี จังหวัดชัยภูมิ
ให้มีประสิทธิภาพ

วิธีการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล

1. ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้บริหาร
สถานศึกษา ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พนักงานราชการ และพนักงานพิมพ์ดีด
2. ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ผู้ใช้บริการ
ห้องสมุด 16 คน และวิทยากร 1 คน

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ
เคมมิสและแม็กแท็กการ์ด (ประวัติ เอรารวรรณ์, 2545 : 142 ; อ้างอิงมาจาก Kemmis and
McTaggart, 1988 : 11-15) โดยใช้กระบวนการทำงานที่เป็นวงจรการวิจัยที่เรียกว่าวงจรวิจัย
ปฏิบัติการ (Planning Action Observation Reflection = PAOR) ประกอบด้วย การวางแผน
(Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกตผล (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

1. ขั้นตอนการวางแผน (Planning) ผู้ศึกษาค้นคว้าได้วางแผนการดำเนินการ ดังนี้

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานและปัญหา

สภาพปัจจุบัน ผู้ศึกษาค้นคว่าร่วมและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้ดำเนินการ
จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานบริการของห้องสมุด
ประชาชนอำเภอบ้านเขวาสี 8 ด้าน คือ 1) การบริการยืมหนังสือ สื่อ และวัสดุสารนิเทศ 2) การคืน
หนังสือ สื่อ และวัสดุสารนิเทศ 3) การบริการสืบค้นและตอบคำถาม 4) การบริการสืบค้นข้อมูล
ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต 5) การบริการให้อ่านและศึกษาค้นคว้าจากสื่อความรู้หรือ
ทรัพยากรสารนิเทศโดยเสรี 6) การบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด 7) การบริการสมัครสมาชิกและ
ทำบัตรสมาชิกห้องสมุด และ 8) บริการสืบค้นหนังสือ สื่อวัสดุสารนิเทศ พบว่า ระบบเดิมใช้การ
บันทึกในสมุดทะเบียนยืม - คืน โดยการรับบัตรสมาชิกประจำตัวจากผู้ยืม บันทึกหมายเลข
ทะเบียนหนังสือ วันกำหนดส่งลงในด้านหลังของหนังสือ เมื่อเวลารับคืนจะทำโดยการสำรวจวัน

กำหนดส่งและค้นหาจากหนังสือทะเบียนยืม ซึ่งถ้าวันใดมีผู้ใช้บริการ ยืมหนังสือ หรือวัสดุอุปกรณ์มากเจ้าหน้าที่จะทำการค้นหารายการผู้ยืมได้ช้า ไม่สะดวก ใช้เวลานาน ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความไม่สะดวก และไม่ยอมเข้าใช้บริการ การสืบค้นทำได้โดยการค้นจากบัตรรายการที่ไม่มีข้อมูลเป็นปัจจุบัน จำนวนบัตรรายการไม่ตรงกับจำนวนหนังสือ เมื่อสืบค้นจากบัตรรายการได้แล้ว ไม่สามารถบอกได้ว่าหนังสือหรือวัสดุที่ต้องการยังอยู่ในห้องสมุดหรือมีสมาชิกคนอื่นยืมไปแล้ว ผู้ใช้บริการเกิดความไม่พึงพอใจในการยืม-คืนที่ใช้เวลานาน

1.2 กลยุทธ์ในการพัฒนา

1.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมปรึกษาหารือ และประชุมชี้แจง ร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมกันแก้ไขปัญหา ในการพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจ แก่กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ระบบงานห้องสมุด การออกแบบระบบงานห้องสมุดและการใช้ระบบงานห้องสมุด

1.2.2 การนิเทศภายใน เป็นการให้คำปรึกษาแนะนำ ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ กำกับติดตาม การดำเนินงานพัฒนาโปรแกรมระบบงานบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า ซึ่งใช้ในขั้นตอนของการใช้ระบบงานห้องสมุด และการดูแลรักษาและตรวจสอบระบบงานห้องสมุด

1.3 แผนปฏิบัติการ (Action Plan)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้วางแผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาระบบงานห้องสมุด 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาระบบ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การใช้ระบบ และการดูแลรักษาและการตรวจสอบระบบ โดยกำหนดกิจกรรมและเป้าหมายของการพัฒนาไว้ในรูปแบบของแผนปฏิบัติการ (Action Plan)

2. ขั้นปฏิบัติ (Action) เป็นการนำแผนปฏิบัติการที่ได้จากการวางแผนร่วมกันของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามาสู่การดำเนินการ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาของระบบงานห้องสมุดโดยเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ผู้ให้ข้อมูลและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ จะได้เป็นข้อมูลย้อนกลับว่าแผนที่วางไว้ นำมาดำเนินการแล้วมีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน เพื่อให้ทราบ เข้าใจ และปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน ทั้ง 5 ขั้นตอน โดยให้ครอบคลุมขอบข่ายงานบริการของห้องสมุด 8 ด้าน และการนิเทศภายในตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ โดยใช้กลยุทธ์ ดังนี้

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดประชุม โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจ แก่กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและบุคลากรในห้องสมุด ในการใช้โปรแกรมระบบงานห้องสมุด เพื่อเป็นการให้ความรู้ ในเรื่องการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ทั้ง 5 ขั้นตอน โดยให้ครอบคลุมขอบข่ายงานบริการห้องสมุดประชาชน 8 ด้าน

2.2 การนิเทศภายใน เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความมั่นใจในการปฏิบัติงานดูแลรักษาตรวจสอบระบบโดยให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือเมื่อพบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

3. **ขั้นสังเกต (Observation)** เป็นการสังเกตผลการปฏิบัติหรือการเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting Data) หรือการเก็บรวบรวมหลักฐาน (Collecting Evidence) ของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยอาศัยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินผู้ใช้ระบบ และแบบสอบถามความพึงพอใจผู้ใช้บริการ ในระหว่างการทำนิเทศของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าดำเนินการและพัฒนาให้เหมาะสม ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะกระทำควบคู่ไปกับขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน (Action Plan) เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการสะท้อนผล ข้อมูลที่ได้จะนำมาทำการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อนำไปสนับสนุนข้อสรุปที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนงาน

4. **ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)** ขั้นตอนนี้ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล และผลสรุปจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน โดยการวิเคราะห์และตรวจสอบคุณภาพ ใช้เทคนิคเชิงคุณภาพยึดหลักสามเส้าหรือหลายมิติ (Triangulation) เพื่อสรุปผลการพัฒนาและหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกดังนี้

1. แบบบันทึกการประชุม ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการประชุม 2 ครั้ง คือ การศึกษาระบบ และการวิเคราะห์ระบบ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการศึกษา ซึ่งได้ข้อมูลจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบงานบริการความรู้ ความเข้าใจในการใช้ระบบ แนวทางการพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุด การดำเนินงานพัฒนาระบบ เพื่อให้ระบบสามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพและใช้งานตามความต้องการได้สะดวก รวดเร็ว ทันสมัย ตลอดจนการดูแลรักษาและตรวจสอบระบบ หลังจากพัฒนาและใช้ระบบงานบริการของห้องสมุดประชาชน 8 ตำบล

3. แบบประเมิน ใช้ประเมินประสิทธิภาพระบบงานบริการห้องสมุดประชาชน 8 ตำบล หลังจากการออกแบบระบบงานบริการห้องสมุด และใช้ประเมินคู่มือการปฏิบัติงานบริการห้องสมุด เพื่อประเมินความเหมาะสมของคู่มือการปฏิบัติงานบริการห้องสมุด ซึ่งเป็นแบบประเมิน 5 ระดับ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการห้องสมุด ใช้ประเมินความพึงพอใจในประสิทธิภาพงานบริการห้องสมุดประชาชน ด้านความสะดวก ความรวดเร็ว ถูกต้องเป็นปัจจุบัน

5. แบบสังเกต ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการพัฒนาระบบงานห้องสมุด เพื่อหาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางแก้ไขระบบงานบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขวาสันติ จังหวัดชัยภูมิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลยึดหลักการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า(Triangulation) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยการพรรณนา

ผลการศึกษาค้นคว้า

การพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ผู้ศึกษาค้นคว้า สรุปผลดังนี้

ก่อนดำเนินการพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ยังไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลยังใช้รูปแบบของการบันทึกกลางเอกสาร เวลา ยืม-คืน หรือสืบค้นทำได้ช้า และไม่สามารถบอกได้ว่าหนังสือ สื่อวัสดุที่ต้องการยังอยู่ในห้องสมุด หรือมีการถูกยืมออกไปแล้ว การดำเนินงานห้องสมุดไม่มีขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานห้องสมุดที่ชัดเจน ไม่มีคู่มือปฏิบัติงานห้องสมุด ห้องสมุดมีอากาศถ่ายเทได้ไม่สะดวก การดำเนินงานห้องสมุดเป็นไปตามแผนงานโครงการที่กำหนดในแต่ละปี จึงทำให้ผู้ใช้บริการมาใช้บริการห้องสมุดน้อย ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้สรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินงานดังนี้ 1) การปฏิบัติงานยืม-คืนหนังสือ สื่อใช้วิธีการดั้งเดิมคือการบันทึกกลางในสมุด เมื่อมีผู้ยืมเป็นจำนวนมากจะใช้เวลาในการค้นหารายชื่อเวลานำส่งหนังสือมาก ยังมีผู้คืนหนังสือพร้อมๆ กันหลายๆ คน ยิ่งเสียเวลามาก ข้อมูลหนังสือ เก็บบันทึกในสมุดทะเบียนหนังสือ เวลาสืบค้นใช้เวลามาก 2) งานบริการห้องสมุดไม่มีความคล่องตัว ไม่มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ทำให้ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการไม่เต็มที่ 3) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะงานห้องสมุดมีเวลาให้กับงานห้องสมุดน้อย 4) การบริการสืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ขาดงบประมาณการสนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อให้บริการในห้องสมุดมีน้อย จำนวนไม่เพียงพอในการบริการ การบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีเพียงอินเทอร์เน็ตความเร็วต่ำ ซึ่งต้องใช้เวลามากในการดาวน์โหลดข้อมูลและการสืบค้นข้อมูล 5) การบริการให้อ่านและสืบค้นจากสื่อความรู้หรือทรัพยากรสารสนเทศ ขาดเครื่องเล่นวีดิทัศน์ โทรทัศน์ จำนวนไม่เพียงพอ และขาดสถานที่ให้บริการภายในห้องสมุด ปัญหาการจัดระบบหมวดหมู่ยังไม่คล่องตัว สืบค้นได้ช้า 6) การบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด การที่ไม่มีเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ที่มีความรู้เฉพาะด้านโดยตรงทำให้ประสบปัญหาการวางแผนงานระบบรวมทั้งการให้บริการแนะนำที่ถูกต้อง 7) การบริการสมัครสมาชิกและทำบัตรสมาชิกห้องสมุด เป็นการบันทึกข้อมูลลงในทะเบียนสมาชิกห้องสมุด เวลาออกบัตรสมาชิกทำได้ช้า และเวลาค้นหาสมาชิกห้องสมุดได้ช้าข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน และ 8) การบริการค้นคว้าและตอบคำถาม หนังสือ สื่อที่ให้บริการมีน้อยและไม่มีความหลากหลาย และบางส่วนเป็นหนังสือเก่า มีการจัดเรียงหนังสือ

สื่อวัสดุสารนิเทศไม่เป็นหมวดหมู่ หนังสือ สื่อ กระจัดกระจาย ไม่เป็นระเบียบ การค้นหาหนังสือ สื่อยาก ไม่สะดวกในการค้นหา

หลังจากการพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยการใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน พบว่า ห้องสมุดประชาชน อำเภอบ้านเขว้า มีระบบงานบริการที่มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการด้านการยืม การคืน การสืบค้น และการทำบัตรสมาชิกห้องสมุดที่สะดวก รวดเร็ว ถูกต้องเป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับ การพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดต้องดำเนินการจัดระบบงานให้ถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว ซึ่งจะ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการบริการและการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ถึงความจำเป็นและต้องการใช้ ในการบริหารงานห้องสมุด โดยเฉพาะการจัดหาหนังสือ สื่อสารนิเทศ สื่อความรู้ หรือวัสดุใน ห้องสมุดเพื่อนำมาสนับสนุนการบริการของห้องสมุดประชาชน ตามความต้องการผู้ใช้บริการและ ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด การพัฒนาทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกิดทักษะและความชำนาญในการใช้ โปรแกรมระบบงานบริการห้องสมุด การจัดเก็บข้อมูล และสามารถแก้ปัญหาเมื่อคอมพิวเตอร์ เกิดความผิดพลาด ทำให้ระบบงานบริการห้องสมุดมีการประเมินผลที่สะดวก ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน ง่ายต่อการสืบค้นและเรียกใช้ได้ทันเวลา สามารถนำมาวิเคราะห์ ตัดสินใจพัฒนา คุณภาพการบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการประเมินสภาพการให้บริการของห้องสมุด ประชาชน ผู้ใช้บริการเห็นว่าระบบงานบริการของห้องสมุดประชาชนมีประสิทธิภาพ โดยระบบงาน บริการของห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ใช้ระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คู่มือการปฏิบัติงานบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้ใช้บริการห้องสมุดมีความพึงพอใจต่องานบริการห้องสมุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การพัฒนาระบบงานบริการของห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กระบวนการพัฒนาระบบ 5 ขั้นตอน ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจนำมา อภิปรายผลดังนี้

ผลการพัฒนาระบบงานบริการของห้องสมุด โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายในและการพัฒนาโปรแกรมระบบงานห้องสมุดนั้น ส่งผลให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานให้บริการได้อย่างสะดวก ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าระบบงานบริการของห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้า ทั้ง 8 ด้าน มีประสิทธิภาพมากขึ้น ขั้นตอนการทำงานประหยัดเวลา และได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลดาวัลย์ ไวแสน (2551 : 73-104) พบว่า การใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ทำให้รู้สภาพปัจจุบันปัญหาและมี

การระดมความคิดเห็น การพัฒนาโปรแกรมระบบงานบริการห้องสมุด ทำให้การดำเนินงานระบบงานบริการของห้องสมุดประชาชนเป็นไปด้วยความรวดเร็ว สะดวก ถูกต้อง ประหยัดเวลา และการพัฒนาระบบงานห้องสมุดจะต้องมีกิจกรรมที่สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นพลักษณ์ ทองศาสตรา (2551 : 67-83) พบว่า ผู้บริหารและปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนมีปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดด้านการบริหาร งานเทคนิค และงานบริการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วชิรา กันธิยะ (2550 : 44-57) พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ต้องการให้บุคลากรบริการด้านความสะดวก รวดเร็วและให้คำปรึกษาแนะนำให้ห้องสมุดจัดบริการทางอินเทอร์เน็ต และบริการยืม-คืนโดยใช้คอมพิวเตอร์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ล้นทม ดวงเนตร (2551 : 83-86) พบว่า การใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม และการอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่งผลให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจในการให้บริการอยู่ในระดับดี มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างดีเยี่ยม ทำให้นักเรียนเข้ามาใช้บริการห้องสมุดเพิ่มขึ้น อีกทั้งมีความพึงพอใจที่ได้ห้องสมุดดีขึ้นกว่าเดิม ส่งผลให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในการนำไปใช้งาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณิชฎกัญญา ชวสวน (2551 : 132-136) พบว่า การพัฒนาระบบงานห้องสมุด โดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ตามกรอบงานพัฒนาระบบทำให้งานบริการห้องสมุดเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน ช่วยให้การปฏิบัติงานห้องสมุดเป็นไปด้วยความสมบูรณ์ ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สำเร็จ จรเอ็กกา (2551 : 105-152) พบว่า การจัดบริการห้องสมุดโดยการจัดทำระบบห้องสมุด และการฝึกงานนักเรียนช่วยงานห้องสมุด ทำให้มีแหล่งสืบค้นข้อมูลสารสนเทศมากขึ้น การบริการสะดวก รวดเร็วเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บริการ และการฝึกงานนักเรียนช่วยงานห้องสมุด ช่วยทำให้แบ่งเบาภาระงานเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และนักเรียนได้รู้จักหนังสือและห้องสมุดมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประสิทธิ์ชัย เลิศรัตนเคหกาล (2552 : 87-112) พบว่า โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติโอเพ่นบิปรีโอ เป็นโปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับห้องสมุดขนาดกลาง ช่วยเสริมประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศและการบริการผู้ใช้ในการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศและบริการยืม คืน ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัชชญาณ์ กลับลกลาง (2552 : 44-100) พบว่า ระบบอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ และจำนวนบุคลากรที่เพียงพอเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศของบรรณารักษ์มากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของประสงค์ วงศ์นาค (2551 : 38-66) พบว่าระบบการบริการห้องสมุดโรงเรียน เป็นโปรแกรมมีความสะดวก ใช้งานง่าย สามารถช่วยแก้ไขปัญหาความยุ่งยากของระบบเดิมเป็นอย่างดี และช่วยลดขั้นตอนการทำงานที่เคยปฏิบัติอยู่เป็นประจำ อีกทั้งการออกแบบรายงานต่างๆ และการประมวลผลมีความถูกต้องและรวดเร็ว ทำให้ทั้งสมาชิกห้องสมุดและบรรณารักษ์มีความพึงพอใจกับระบบอยู่ในเกณฑ์ดีมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โอลิเวอร์ (Oliver, 2004 : 4343-A)

พบว่า การมีส่วนร่วมช่วยครูผู้สอนโดยการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยการแนะนำการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและการเผยแพร่นำเสนอของนักเรียน การใช้ซอฟต์แวร์ในการผลิตสื่อ และการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในชั้นเรียน ครูส่วนใหญ่ให้การยอมรับในความชำนาญในด้านการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โดยมีการนำแนวคิดต่างๆ และการวางแผนในการบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในห้องเรียนได้อย่างกว้างขวาง

จากการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาระบบงานบริการของห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขวาสันติ จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. การใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้ทราบถึงสภาพปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาพร้อมกันโดยการปฏิบัติจริง ทำให้แก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง ตรงจุด ได้แนวทางทางการพัฒนาระบบและความต้องการของผู้ใช้ระบบ และได้คู่มือการใช้ระบบงานบริการของห้องสมุดที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเมื่อกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมปรึกษาหารือกันภายในกลุ่ม ได้ทราบถึงสภาพปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาพร้อมกันโดยการปฏิบัติจริง ทำให้แก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง ตรงจุด ได้ฝึกปฏิบัติจริง ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะ ประสบการณ์ในการใช้โปรแกรมระบบงานบริการของห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับ วิชชุตา หุ่นวิไล (2542 : 239) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการช่วยให้ระบบวิธีการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น ทำให้เกิดการประหยัดด้านวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ทำให้ลดเวลาในการเรียนงานน้อยลง และสอดคล้องกับ สมคิด บางโม (2545 : 174) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการประชุมที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับประสบการณ์และสามารถนำประสบการณ์และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้ไปใช้หรือมุ่งสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดขึ้น ช่วยให้ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจ สามารถใช้ห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการประชุมเชิงปฏิบัติการ จึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาระบบงานบริการของห้องสมุด

2. การใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน เป็นวิธีการพัฒนาระบบงานบริการของห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้ร่วมศึกษาได้รับการนิเทศ ในกระบวนการนิเทศ ซึ่งแนะนำเชิงอธิบาย และผลจากการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานบริการห้องสมุดประชาชนทั้ง 8 ตำบล พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะและความชำนาญ ตลอดจนมีความคิดสร้างสรรค์ในขั้นตอนระบบงานบริการ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว ลดขั้นตอน และระยะเวลาในการดำเนินการ ทำให้การบริการเป็นที่น่าพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนมากขึ้น ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความกระตือรือร้นให้ความร่วมมือในการพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนได้เป็นอย่างดี สามารถนำความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายมาพัฒนาได้ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้รับการ

ช่วยเหลือแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและวิทยากรด้านการใช้โปรแกรมระบบงานบริการของห้องสมุด ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถใช้ระบบและนาระบบใหม่ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการและใช้งานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ อันเดอร์วูด (Underwood, 2004 : 1580-A) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อห้องสมุด ที่มีประสิทธิภาพ สามารถเป็นจุดศูนย์กลางให้โรงเรียนและสามารถเป็นจุดศูนย์กลางที่จะนำไปสู่ ความชำนาญด้านเทคโนโลยี การวางแผนร่วมกัน และสอดคล้องกับหลักการนิเทศที่ ปาน กิมปี (2543 : 32) กล่าวไว้ว่า การนิเทศเป็นกระบวนการแนะนำให้คำปรึกษา การชี้แนะ และการ ปฏิบัติงานให้เกิดการมีส่วนร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร ผู้สอน อย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้การ ดำเนินกิจกรรมการศึกษาเกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 บุคลากรของห้องสมุดประชาชนควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการดำเนินงานและให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยในด้าน เทคโนโลยี

1.2 การพัฒนาระบบงานห้องสมุดควรมีกิจกรรมที่สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพราะระบบงานแต่ละงานควรต้องได้รับการปรับปรุง แก้ไขพัฒนา เพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมต่อการใช้งานอยู่เสมอ

1.3 การจัดประชุมชี้แจงการใช้คอมพิวเตอร์ วิทยากรที่ให้การอบรม ควรมีความ เชี่ยวชาญในด้านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ จะทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความรู้ ความเข้าใจใน การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อให้บริการในห้องสมุดมากขึ้น

1.4 ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาระบบงานห้องสมุด และนำผลการประเมินมาวางแผนเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาโปรแกรมระบบงานห้องสมุดให้ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ทุก ระบบปฏิบัติการทุกรุ่นและทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดทำระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เพื่อใช้ในการให้บริการ ในห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบในการพัฒนาระบบงานห้องสมุดประชาชนตามเกณฑ์ มาตรฐานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2545). *รูปแบบการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยโดยห้องสมุดประชาชน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย.
- ณัฐกาญจน์ ชาวสวน. (2551). *การพัฒนาระบบงานห้องสมุด โรงเรียนเทศบาล 6 โลออนส์อุทิศ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- นพลักษณ์ ทองศาสตรา. (2551). *การดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2545). *การวิจัยปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ.
- ประสงค์ วงศ์นาค. (2551). *การพัฒนากระบวนการห้องสมุดโรงเรียน สำหรับโรงเรียนบ้านดู่ (สหราษฎร์พัฒนาการ) อำเภอเมืองเชียงราย*. การค้นคว้าแบบอิสระ วท.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ประสิทธิ์ชัย เลิศรัตนเคหกาล. (2552). *การพัฒนาโปรแกรมรหัสเปิดระบบห้องสมุดอัตโนมัติ "OpenBiblio" สำหรับหอสมุดแห่งชาติรัชมังกลาภิเชก เชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ปาน กิมปี. (2543). *รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการนิเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เต็มศักยภาพ*. กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- พัชฐญาณ์ กลับกลาง. (2552). *วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices) ของบรรณารักษ์วิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- มาลี พิญญศักดิ์. (2546). *การพัฒนากระบวนการสารสนเทศเพื่อใช้ในงานบริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ลดาวัลย์ ไวแสน. (2551). *การพัฒนากระบวนการบริการและกิจกรรมห้องสมุดประชาชนเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ล้นทม ดวงเนตร. (2551). *การพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนบ้านยางขึ้นก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วชิรา กันธิยะ. (2550). *ความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- วิชชดา หุ่นวิไล. (2542). *การบริหารบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. (2545). *รูปแบบการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยโดยห้องสมุดประชาชน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รังสีการพิมพ์.
- สมคิด บางโม. (2545). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ : นำอักษร.
- สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2547). *แนวทางการพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตตาม ม.25*. นนทบุรี : สหพรินติ้ง.
- สำเร็จ จรเอ็กกา. (2551). *การพัฒนางานบริการห้องสมุด โรงเรียนบ้านโคกไม้แดงหัวกระสัง อำเภอบัวคำ จังหวัดบุรีรัมย์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุดใจ วราห์สิน. (2550). *การพัฒนาการดำเนินงานบริการห้องสมุดประชาชนจังหวัดยโสธร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- Kemis, Stephen and Robin McTaggart. (1988). *The Research Planner* (3rd ed). Victoria : Deakin University Press.
- Oliver, Sheila Quinn. (2004). "The Role of the School Library Media Specialist in the Integration of Computer Technology in the High School Curriculum," *Dissertation Abstracts International*. 61(12) : 4343-A .
- Underwood, Linda Jean. (2004). "A Case Study of Four school Library Media Specialists Leadership in Louisiana," *Dissertation Abstracts International*. 65(05) : 1580 - A.